

Vsemogočni nam ohrani vzor slovenskega književnika zdravega ter zadovoljnega pri peresu in v dušnem pastirstvu!

Kratek življenjepis.

Fr. Ksaver Meško se je rodil 28. okt. 1874 pri Sv. Tomažu nad Ormožem. Gimnazijo je študiral v Ptuj in Celju, bogoslovje v Mariboru in v Celovcu. Za mašnika je bil posvečen leta 1898. Služil je najprej kot kaplan v Škocijanu, nato v Podjuni in na Višarjah. Leta 1900 je prišel kot župni upravitelj v Gnesau pri Feldkirchenu, leta 1901 v Gredinjski kloster in v Št. Danijel nad Prevaljami, kjer je ob koncu tega leta postal župnik. Leta 1906 je dobil župnijo pri Mariji na Zilji, odkoder so ga 5. januarja 1919 pregnali po prevratu Nemci in nemškutarji. Za časa plebis-

cita na Koroškem je služil v Tinjah, v juliju 1921 je prišel kot kaplan v Dravograd, a 1. avgusta 1921 kot župni upravitelj na Sele pri Slovenjgradcu, kjer je sedaj župnik in upravitelj starotrške dekanije.

DRUŠTVENE VESTI

Naloge sodobne mladine

Franjo Tanjšek, Št. Andraž pri Vel.

Kolo življenja teče neprestano. Bolj ko človeštvo napreduje, bolj ko nam moderna znanost in tehnika odkrivata nebroj načinov, kako bi si olajšali svoje življenje, tem večji nered vlada v svetu, tem težje živimo. Le pogledjmo okrog! Na eni strani izobilje — pokončujejo na stotine milijonov različnega blaga, samo da bi obdržali ceno na poželjni višini, samo da bi si drugi to blago težje kupili. Na drugi strani pa vlada največje pomanjkanje — tisoč in milijoni životarijo v največji bedi in pomanjkanju. In tako mora današnji človeški rod poleg vsega izobilja stradati in hirati.

To je sad materialističnih in brezverskih načel, ki vladajo v svetu in ki prihajajo od drugod tudi že k nam. Skraj-

ni čas je, da se temu pojavu postavimo z vso silo v bran, da ohranimo našemu rodu ono globoko vernost in zvestobo do krščanskih načel in vnemo za ohranitev slovenske samobitnosti, ki ga je dičila v preteklih dneh. In baš tukaj čaka sodobno mladino obilo dela. Ona je pozvana, da z vzajemnim in skupnim delom postavi temelj srečnejši bodočnosti vsaj našemu narodu, ona je poklicana, da z vstrajnim in smotrenim delom zajezi ta uničujoči val, ki grozi, da omaje temelje družabnega reda. Naša mladina mora nastopiti s svojim, krščanskim načelom prilagojenim družabnim pokretom in nazorom, ki je edino sposoben, da ustvari nov življenski red po načelih vrhovnega poglavarja katoliške cerkve. Tu ne pomaga nobeno oklevanje; zavihajmo si rokave ter trdno in krepko zgrabimo za delo, ki nas ne sme ustrašiti, četudi je naporno.

Pokret sodobne mladine pa mora biti dovolj premišljen in odločen, da bo delo lahko z uspehom tekmoval z drugimi pokreti in strujami. Zato se ozira naša mladina predvsem na sedanje razmere. Naša mladina se dobro zaveda, da je z

novimi časi nastopil tudi nov način delovanja. Nič se ne ozira na omalovaževanje nekaterikov, ki še vedno hvalijo lepe stare čase in oblike. Naše mladinsko gibanje bodi izraz našega hrepenenja: ustvariti nekaj boljšega kot je današnje brezciljno življenje; iztrebiti pa tudi iz svoje srede vso puhlost praznih manir. Vsi tisti, ki gledajo naše mlade nekako postrani, naj vedo, da mladost ni okostenelost, da se hoče naša mladina razgibati, da hoče dati izraza svojim mislim in čustvom, izvirajočim iz krščanskega in narodnega prepričanja.

Od dela mladine je odvisno, kakšna bo bodočnost naša. Če se bo lahko nemoteno udještovala v zasebnem in javnem življenju, če se bo vstrajno izobraževala in izpopolnjevala duha in srce, smemo upati, da tudi za nas napoči boljša doba, da bo končno tudi naš narod našel pot do prave sreče in zadovoljnosti. Mladina, zavedaj se svoje velike naloge!

*

KRIŽ NA DONAČKI GORI.

Lansko leto je vzniknila ta misel v duši vnetega prosvetnega delavca iz vrst kmečke mladine Poljeta Vostner, duhovščina rogaške dekanije pa je to misel prevzela. Prvi, ki je položil temelj temu spomeniku, je bil sedaj že umrl prevzlikar Motoh Franc iz Rajnkovec, ki je v svoji zapuščini zapustil 1000 Din za križ na Donački gori.

Vrvi iz ženskih las.

V Kioto na Japonskem je svetliče, ki hrani za naše pojme nekoliko čuden ter redek budistični ostanek ali relikvijo. Gre namreč za 53 debelih vrvi, ki so bile spletene nekako pred 200 leti iz las 30 tisoč žensk. Te vrvi so rabili, ko so vlačili v višino tramovje za Buddhov tempelj. Vrvi so ohranili kot nekako nagrado za požrtvovalnost vernega japonskega ženstva. Izredna navaša glede uporabe kočij na Španskem.

Dolgo časa je obstajala med Španci navaša, da se ni nikdo poprej poslužil nove kočije, dokler se ni pojavil v njej duhovnik z Najsvetejšim.

Januš Golec:

Lov na zaklade.

Ljudska povest po zapiskih rajnega prijatelja.

Dalje.

Jim ni bilo za toli zaželeno zlato in prišli so le tako daleč, kakor daleč segajo njihova lovišča, v katera so se odpravljali koj po našem prihodu vsi odrasli moški. Pred deževno dobo so se hoteli založiti s svežim mesom ter ga nasušiti za mesece dežja, ko tudi prerijski Indijanec obilno spi ter je in čuva svoje zdravje pred skrajno nezdravo mokroto.

Dopovedovali so nam s kazanjem, da bodo lovili zverjad s pomočjo ognja in so že vse tozadevne priprave v polnem teku. Vodja ekspedicije g. Davis Graham je že videl indijanski lov z ognjem in nam je zatrjeval, da je prav zanimiv. Indijanci niso imeli prav nič proti ogledu njihovega načina jesenskega največjega lova, s katerim se založijo za več mesecev z obilnimi zalogami na solncu posušenega mesa.

Sklenili smo, spremljati Indijance na njihovem lovu. Naslednjega dne smo marširali k Velikemu jezeru. Tu je že čakalo kakih 200 Indijancev s precejšnjim številom psov. Na licu mesta so nam razložili svoj veliki lovski načrt, ka-

16

terega so nameravali izvesti z ognjem. 50 tekačev je bilo določenih, da podtaknejo ogenj na večjih mestih v polkrogu, ki se je razprostiral v obsegu 60 km. Na levi in desni strani polkroga tečeta reki kot obramba proti razširjenju požara na vse strani. Indijanci so se pripravljali na ta lov že pred meseci. V ta namen so požgali ob Velikem jezeru vso travo. Zrasla je že nova in sveža. Na pasu, ki ga je tvorila sveže zelena trava, so se razvrstili lokostrelci, nekoliko bolj zadaj so zavzeli prosto metalci kopij.

Najprej smo zapazili v daljavi posamezne male oblačke dima. Čez nekaj ur so švigali plameni in ogenj je bilo opaziti na celi polkrožni črti. Še ena ura in celo obzorje je bila ena sama črna, kadeča se in z bliski plamenov osvitljena stena. Ogromne množine dima in pare so se dvigale proti nebu, kjer so se strnjevale v debele, rumene oblake, ki so naposled povsem zakrili solnce. Tu pa tam je že pribežala iz šume plaha srna ali ponosen jelen. Po zraku je švisnilo nekaj streljic, smrt je pričela svojo košnjo.

Na bregu jezera sem poiskal visoko drevo in se udobno namestil na njem. Z daljnogledom sem zasledoval prav dobro potek požara. Le kakih 20 do 30 km nas je ločilo od njega. Približeval se je z neugnano naglico. Že sem čul pretresljive glasove begajočih živali, vmes so se

G. Sunčič Lojze, kaplan pri Sv. Križu, je žrtvoval vse svoje zbirke in tudi največ storil v organizatoričnem oziru, da se je ta misel uresničila. Posebno so se pokazali fantje, ki so s kulukom in malo plačanim delom žrtvovali dneve in noči. O porcijunkuli so začeli z delom ter razkopavali 100 let stare ruševine nekdanje kapelice, ki je tukaj stala, a jo je strela porušila. Dne 12. avgusta se je blagoslovil temeljni kamen spomeniku. Ob tej priliki so fantje rogaške dekanije napravili štafeto od Sv. Križa tjgor na vrh Donačke gore. Tako je vzrastel križ v višino 8 m in pol, ki mu je arhitekt Glanc iz Slatine dal obliko, stavbenik Goligranc iz Celja pa ga je zgradil. V teku enega leta je misel vzkliła in se tudi večidel uresničila, gotovo je to ena najlepših svetoletnih oddolžitvev. V nedeljo 21. oktobra, na dan blagoslovitve, nam je nebo naklonilo najlepši jesenski dan. Ob 11. uri je bila gora že čisto polna ljudi, ob pol 12. uri se je pričela redka gorska slovesnost. G. Sunčič se je v lepih besedah zahvalil vsem, ki so pripo-

mgli do tega krasnega spomenika ter orisali tisočletja staro zgodovino Donačke gore. G. Cilenšek, župnik iz Poljčan, je blagoslovil spomenik, nakar je daroval g. Sunčič sv. mašo. Med mašo je igrala godba kostrivniške Marijine kongregacije vse one pesmi, ki so se proizvajale na mariborskem evharističnem kongresu, ljudstvo je na glas pelo in molilo. Po končani sv. maši so govorili gg. Sunčič in Cilenšek, mladenič Polde Vostner, ki je pozdravljaj sv. križ ter se zahvalil slovenski mladini za njeno vneto sodelovanje, Bratuš iz Slatine, ki se je zahvalil g. Sunčiču za njegovo vneto delovanje, končno je še spregovoril g. Geratič iz Maribora kot zastopnik FKA. Godba je zaigrala »Povsod Boga«, slovesnost je bila končana.

Križ na Donački gori stoji, spomenik Kristusu Kralju. Najtežje je končano, nas vseh želja pa je, da še pristavimo, zraven majhno kapelico, majhno cvetišče Kristusu Kralju. — Mladina, vzami se to stvar v svoje roke!

kreno se nam je priljubil ljudomili nastop našega Nadpastirja, a tudi Prevzvišenemu je tako ugajalo v naših romantičnih gorah, da je ostal dva dni med nami. — Prevzvišenemu je vneto delovanje našega župnika č. g. Franca Klasince tako dopadlo, da je istemu sedaj izročil župnijske Brežice. Dne 22. oktobra smo imeli od nadvse priljubljenega g. župnika ganljivo poslovlitev, zlasti mladina, Mar. družba in Ap. mož. Zastopnik mož je v poslovlilnem govoru med drugim rekel: Tri leta ste delovali med nami, za nas vse žrtvovali, bili duša verskega in gospodarskega življenja. Cerkvena posest, olupšave pri cerkvah, pred vsem pa nova cesta v Belevode Vam pričajo v traten spomin: storili ste, kar ni pred Vami nihče dosegel in bi tudi brez Vas najbrže nobeden. Vaše delo bo v korist in srečo naše župnije ter vseh, ki se Vas bodo hvaležno spominjali! Iz srca želimo, da bi bilo delovanje g. župnika Klasince tudi v Brežicah spremljano z blagodejno srečo in obilnim božjim blagoslovom. Zapuščena čreda pa srčno želi zopet tako vnetega pastirja. — Šolski pouk v Belih vodah so poprej tu vedno opravljali župniki. 11. junija pa je začel z rednim šolskim poukom

kot prvi učitelj g. Tone Valenčak. Bele vode so se pomladile, ker je približno 60 odstotkov maljših izpod 14 let in je precej šolske mladine. — Začetkom aprila se je od nas poslovil spreten organist in pevovodja g. Ržmal Fr., ki je odšel v Zalec. Tudi na tem mestu mu želimo obilno uspeha. Za njim smo pa dobili že marsikaj, samo tega še ne, kar bi se lahko nazvalo: organist.

Selnica ob Dravi. V nedeljo, 4. novembra, se obhaaja pri nas običajna »bratovska nedelja«, ki se ob njej zbere vsako leto v naši cerkvi prav mnogo vernikov iz raznih krajev Slovenske Štajerske. Pridite, da molite za lastno zvečljanje in za dušni blagor rajnih!

Sv. Trojica v Slov. goricah. Na dan pogreba blagopokojnega Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Zedinitelja, dne 18. oktobra 1934, ob 8. uri se je vršila v župni cerkvi Sv. Trojice v Slov. gor. žalna služba božja, katere so se udeležili šola, oblasti, uradi in mnogo faranov. G. župnik p. Ernest Jenko je s prižnice prečital škofovo žalno okrožnico, v kateri v imenu vse lavant. škofije, škof s stolnim kapiteljem, duhovščina z vsem ljudstvom iz dna srca obsoja zločin, ki je z največjo žalostjo napolnil srca vseh zvestih državljanov in s studom ves omikani svet, izreka globoko odkritosrčno sožalje hudo preizkušeni kraljevski rodbini in prisega novemu kralju Nj. Vel. Petru II. vdanost in zvestobo. Pripomnil je še to, da naj bo ta grozni zločin prav vsem resen opomin, kam pripelje človeka nevera in apelirat na zbrano ljudstvo, da vzgaja mladino v Kristusovem duhu, v duhu katoliške svete Cerkve, da se ne bodo več taki zločini ponavljali. Nato je g. župnik opravil slovesno sv. mašo s slovesno asistenco. Po sv. maši so se pred oltarjem in na koru menjaje prepevaje opravile predpisane molitve za blagopokojnega kralja in za Nj. Vel. kralja Petra II. Končno je zapel cerkveni pevski zbor Grilancevo žalostinko za mešan zbor: »Jaz sem življenje in vstajenje«. — Po cerkveni žalni službi božji se je v dvorani g. E. Goloba vršilo žalno zborovanje, katerega so se udeležili farana duhovščina, oo. frančiškani, oblasti, uradi, šola, cerkvene in kulturne organizacije skupaj. Po prisegi vseh navzočih vdanosti in zvestobe novemu kralju Nj. Vel. Petru II. je cerkveni pevski moški zbor zapel »V'gred se po vrne« in narodno himno »Bože pravde«.

Sele pri Slovenjgradu. Dne 25. oktobra je tu umrla po dolgem in hudem bolehanju žena bivšega našega župana Pavla Hovnik šele 34 let stara. Žalujemo mu možu in sinčku izreka mo srčno sožalje! Blaga mati naj počiva v miru! — Letina je pri nas le bolj slaba in kriza pritiska zmerom huje. Nikjer denarja, les ne gre, živina nima cene. — Po snegu, ki je vsaj v spodnjem delu fare skopnel, imamo krasne jesenske dneve.

Bele vode. Morda mislite, da smo Belovodčani že utihnili, ker niste čitali od nas nič novic. Zato sedaj več skupaj. — Povodim birmovanja smo slovesno sprejeli prevz. g. knezoškofa dr. Tomažiča. Ob sprejemu je bila navzoča skoro vsa župnija ter so se škofu poklonile zlasti Marijina družba, Apostolstvo mož in šolska mladina. V petek dne 8. junija je bila pri Sv. Križu slovesna škofova sv. maša, katere za škofom Slomšekom se tu ni bilo. Dne 9. junija je bila sv. birma v Belih vodah. Is-

razlegali vreščeci bojni klici Indijancev, če je hotela zverjad uiti skozi gosti oklep prežeče smrti.

Med tem se je zbralo v zraku na tisoče roparskih ptic, od malih skobcev in sokolov do orlov in največjih jastrebov mrharjev. Divje so vreščale ter čakale na manjšo divjačino. Zdaj pa zdaj se je spustilo iz zračne višine krilato telo liki puščica in v naslednjem trenutku se je že dvignilo s plenom v kljunu in med kremp-lji. Videl sem brkastega sera. Odnese! je v zračne višine dolgo kačo. Silovito se je oklepala jeklenega prijema, a ni ji uspelo, da bi se bila osvobodila.

50 indijanskih tekačev, ki so zanetili požar, je tekalo ob bregovih obeh rek ter preprečilo vsak obupen poskus bega v svobodo.

Zdajci je zajel plamen obsežen palmov gozd. V drevesnih kronah so viseli šopi posušenih listov. Komaj se je dotaknil ogenj prvega drevesa, že je bil v nekaj sekundah ves gozd v plamenih. Visoko so se poganjali ognjeni zublji. Divje prasketanje, pomešano z nešteti in raznolikimi glasovi obupane divjačine, mi je udarilo na uho. Zdaj je planila iz velikega gozda čreda jelenov. V naslednjem trenutku je pisknilo po zraku na desetine kopij, vmes truma streljic in v hipu so bile prve vste jelenov na

tleh. Ostali so se kakor na povelje razpršili na vse strani. Toda od povsod jih je čakala smrt v obliki kopij ter puščic. Nekaj jih je pridrvelo do reke, kjer so se zgrudili onemogli.

Iz plamenov se je izmotal velik jaguar, katerega je pregnala ter podila tolpa psov. Z vso urnostjo je planil na najbližjega Indijanca in ga podrl na tla. Še nekaj dolgih skokov, še par prijemov krog debela in že se je skrila za debelo vejo pod menoj. Ozrl se je kvišku, spogledala sva se. Srečanje s človeškimi očmi ga je toliko preplašilo, da je zgubil ravnotežje in omahnil na tla. Bilo je prvič, da sem videl jaguarjeve oči prevzete od presenečenja in strahu. Pomeril sem iz samokresa, krogla mu je prebila glavo in po par obupnih skokih se je zvil v klopko in obležal mrtev.

Iz gozda so se pričele valiti skupine drugih živali. Najprej sta prisopihala dva rdečkasta volka. Sprejela ju je množica kopij in streljic. Z lisicami in šakali so opravili na pol že kar psi. Medvede mravljinčarje, katerih ne morejo za nič uporabiti, so pustili, da so se pognali v vodo, jo preplavali in se rešili na drugo obrežje.

A zdaj se požene iz gozda ogromna kača. Dober meter visoko se je dvigalo njeno telo. V silnih skokih se je sikajoč poganjala proti vodi.

Zalostna statistika.

Statistično je dokazano, da se potopi vsako 29. uro v morjih po celnem svetu 1 ladja.

Podzemeljske votline.

Na južnem Angleškem, v Kentu, je vse polno podzemeljskih votlin. Votline težijo 27 m globoko pod zemljo in znaša njih skupna dolžina 33 km. V treh jamah ima prostora 80 tisoč oseb in jih uporabljajo za gojenje gob, ki se imenujejo »šampinjoni«.

Papirnat Jakob.

V znanem londonskem predmestju Croydon živi čuden mož, kateremu pravijo papirnat Jakob. Je čudak. Ena njegovih posebnosti je tudi ta, da nosi čevlje in obleko iz papirja. Ze celih 12 let